

Meele parandus.

Tänavu möödub 500 aastat reformatsiooni algusest.

Elulätte oktoobrinumber on pühendatud sellele aastapäevale. Siin ilmub koguduse õpetaja Meelis-Lauri Eriksoni aastatetagune jutlus, mis peetud usupuhastuspühal. Ilmumist jätkab Karin-Kristel Hanssoni järjejutt.

„Aeg on täis saanud ja Jumala riik on lähedal. Parandage meelt ja uskuge evangeeliumisse!” Mk 1,15.

Nii alustab Kristus oma avalikku tegevust. Temas on Jumala riik juba tulnud inimestele lähedale.

Reformatsiooni nimetatakse eesti keeles ka usupuhastuseks. Justkui oleks see viimselt kõige tähtsam asi inimese elus – tema usk - saanud kuidagi mustaks ja määrduks, mida on tarvis puhastada. Justkui oleks „meel“ kuidagi rikkis ja vajab remonti? Aga just nii ongi.

Viimasel ajal on märgata erinevate kristlike kirikute lähenemist teineteisele. Juba sirutatakse üksteisele käed ega küsita enam, mis meid eristab, vaid küsitakse, mis meid ühendab. Seda tendentsi tuleks ainult tervitada, kuna selleski ilmneb meelega parandus olles ühtlasi võimsaks sõnumiks usukaugetele inimestele väljaspool erinevaid kirikuid. Alus on üks.

Kivi kukkumine.

„Siis Jeesus kõneles rahvale ja oma jüngritele: „Moosese asemele on istunud kirjatundjad ja variserid.“ (Mt 23:1-2)

Kivi kukkus lompi ja sellest tekkinud lainetus jõudis igasse soppi. Katsugem vaadelda aega, seda mälu suurimat eksitajat ja tarkuse kindlaimat talletajat. Aeg käib meie ees ja meie käime ajas. On mõtetu sõdida aja eest aja vastu, aeg on meile nii omane nagu kalale vesi.

Jeesus toob omas ajas näite Moosese ajast kui ühest õnnelikust ajast. Ajast, mil rahvas sai Siinai all teadlikuks iseendast ning orjameelsest massist, kes oli Egiptusest välja pääsenud, sai rahvas. Orjusest pääsemine ei tähenda kohe veel vabaks saamist, tavaliselt lendab pendel siis teise seina. Nüüd aga sai rahvas oma Jumalaga elava sideme, mille kinnituseks oli käsk, seadus, leping. Käsk on lihtne, sest inimese elu peab olema lihtne. Kuid raske. Aga lainetus – see kestis ja äratas inimeses vägevaid jõudusid, mida Jumal oli loonud ja kinkinud: usku, lootust ja armastust. Lihtsusega on paraku sama lugu nagu naiivsuse või rahvaluulega. Kui sa tead, et sul see on, siis pole sul seda enam ja kunstlikult seda ka endale ei tee.

Aegadel, mil Jumal näib vaikivat, sest me ei soovi Teda enam kuulata, muutuvad tähtsamaks „lähedasemad ja jõukohasemad“ asjad. Oma palvepaelad ja palvetupsud muutuvad üha olulisemateks, sest me kipume ikka leiutama ja kasutama aseaineid, et tühjus saaks täidetud. Aga Jumal on pikameelne. Ta valis aja jooksul inimesi, kes tuletasid meelde algset kivi kukkumist ja sellest tekkinud lainetust, liikumist, mis segas vett tasapisi kinni kasvavas tiigis, kus me kõik elame. Siis tuli Jeesus ja taastas elava sideme uue lepingu kaudu. Aga sedagi võib jälle välja vahetada suurema palvetupsu vastu. Mida suurem, seda kindlam selles ebakindlas maailmas, kas pole! Pealegi tahame me asju ju ikka „õigesti“ teha, eks ole? Me peame vaatama, kas palvepael ja palvetups on ikka õigesti tehtud ja õigesti kasutatud; pisut erineda võib, aga liiga suur erinevus pole lubatud. Kuid lubagem endale sedagi, et see korraks pihku võtta ja pisut järele mõelda. Ehk isegi pikalt järele mõelda! Ja siis hakkab see palvetups meenutama üha enam lapse kaisukaru ja me näeme ennast sellega mängimas ja lapsikult selle juurest tuge ja turvet otsimas. Me ju näeme ja tunneme, et miski õieti ei tööta; meie head plaanid ja pingutused ei näi vilja kandvat ja ajastu vaim puhub üha nagu vinge vastutuul.

Kaua sa ikka jaksad siis? Siis hakkasime otsima ja loomulikult ka leidsime endile ühe ilusa ja õige palvetupsu. Aga ehk on see hoopis üks vilets vahetuskaup! Ehk oleme selle vahetanud millegi võrratult tähtsama ja kindlama vastu välja? Jumal on ju pikameelne ja Ta annab meile, mida soovisime! Ta annab meile tupsu, sest kivi me väärt ei ole?

Kivi kukkus tiiki ja lainetus kestab. Ja aegade jooksul on olnud palju neid, kes taipasid: siin on asi, mida ma vajan! Mida olen igatsenud kogu aja!

Kivi on küll kõva, palju kõvem tupsust, kuid sel on võime midagi muuta. Selle kukkumine tiiki loob midagi uut, tekitab uut sidet, äratab neidsamu vägevaid iidseid jõudusid. Jumala arm katab seda lompi kui kuldne udu, seda varjates ja soojendades. Ning hommiku koites tõuseb see udu kastena üles. Ja tõstab koos enesega üles ka need, kes seda lubavad. Kuidas on see võimalik? Jah, tiigielanikule on see võimatu, aga Jumala hommikukastele küll mitte!

Aja jooksul tekkisid tiigis uued lained, tuul tõusis ja säbrutas pinda. Ega see kõik paha ole, kuid sel juhul on raskem ka märgata kivi kukkumise kohta. Pind on liiga segane. Tiigi põhjast tuleb üles muda ning kõntsa. Siis tekkis tahtmine kõvemini kinni haarata palvepaeltest. Eks see ju pidas ka. Mõnda aega ikka. Kuid iga asi, mis hakkab elama ise oma eraldatud elu, on seepärast kaduvusele määratud. Tiik soostub tasahilju. Laisk lainelokse ei liiguta enam südameid. Ja jälle on oluline pael ja tups. Ja kõik hakkas jälle otsast peale. Aja jooksul leidis jällegi Jumala väest täidetuid, kes läksid ja otsisid üles kivi kukkumise kohta. Et vesi ka nii kaua jälgi säilitab!

Jumala rahvas on seepärast selline kummaline kogum, et talle on pandud alus ülevalt. Ta elab kivi kukkumisest. Aga kuna see rahvas elab ka samas tiigis, siis toimetatakse sinna rahva hulka salakaubana ka kõike inimlikku, isegi liiga inimlikku. Tundub küll, et sellest salakaubast pole võimalik päriselt vabaneda.

Õnnelikud on need, kes suudavad palvepaelu mitte koormaks siduda; kes võtavad lihtsalt ja loomulikult oma õpetajaks Tolle, kel polnud mingit võimu, kes ei saanud ega tahtnud kedagi valitseda ja andis keisrile, mida see nõudis – õnnelikud on need. Õnnelikud on need, kel on üks Isa. Õnnelikud on need, kes suudavad sellest kõigest üle vaadata, näha olulisi asju – laine tulekut ja tõusu, hommikukaste kirkust ja kerkimist. Kuid alati on oluline tahe kuulata, südame hoiak, püüe. Ehk on see ainus asi, millega on kiire, sest aeg hakkab otsa saama.

Aamen

„Armastusest tõe vastu...“

31. oktoobril täpselt viissada aastat tagasi naelutas Martin Luther oma 95 vaidlusteesi Wittenbergi lossikiriku uksele. Need teesid kutsusid üles võitlusele „Indulgentside väe väljaselgitamisele.“ Sellest sündmusest alates loetakse reformatsiooni ehk usupuuhastuse algust. Nende teeside puhul oli tegemist avaliku dispuudiga õpetatud meeste jaoks (nagu tollal seda nimetati – võitlusega). „Armastusest tõe vastu ja püüdlusest seda valguse kätte tuua...“ Sellise sissejuhatusega Lutheri teesid algavad. Kahtlemata on tegemist ülimalt olulise sündmusega maailma ajaloos, kuna see vallandas protsessid, mis mõjutavad meie maailma tänapäevani. Kristlik kirik vajas toona uuendamist. Pole juhus, et Luther alustas just indulgentsidest – kas pole see mitte usu mõnitamise kõrgeim tase, kui inimene võib kustutada karistuse oma patu eest lihtsalt raha makstes, ja juba ette. See oli algus. Kiiresti kasvas algselt vaid teoloogilise dispuudina mõeldud asi millekski hoopis suuremaks ja sügavamaks, tuues kaasa tagajärgi, mida keegi ei oleks toona osanud ette näha. Kuid kirik – usklikte kogu – vajab uuendamist alati ja kogu aeg. Kristus ise kutsub meid selleks üles ja kutsub meid üles evangeeliumist elama. Nende viiesaja aastaga on maailm muidugi tohutult muutunud. Kuid kas pole inimene oma üksinduse, südame tühjuse ja hinge igatsusega ikka samasuguseks jäänud? Sest see kõik ei ole ajalugu. Teadmine ja ajalugu on imetoread asjad ja tuleb kahju tunda, et teame ikka veel nii vähe. Kuid viimset sõna ei ütle needki. Viimane sõna on ja jääb usule. See on inimeses see miski, mis igatseb Jumala järele, kes Kristuses on ilmunud. Ja kui inimene teeb Jumala suunas ühe sammu, siis teeb Jumal inimese suunas kaks. See on tõde, mida miski ei tohi moonutada.

Meelis-Lauri Erikson

VASTUPANU

XI osa

Õnneks mõistis Mait üsna kiiresti, et hüüdjaks ei saanud olla keegi muu kui Kaupo. Kiiresti ruttas ta trepist üles, poja tuppa. Noormees istus laua taga ja ta vasak käsi pigistas kramplikult katkist, poolikut peegliükki. Peeglikilde vedeles ka siin, seal põrandal. Poisi käelaba oli verine ja keset peopesa laiutas sügav, lahtine haav. „Mu poeg, mida sa ometi tegid?“ hüüdis Mait näos peegeldumas õudus ja arusaamatus ühekorraga.

„Isa...see lihtsalt juhtus. Me pidime täna õhtul Mäksiga Veiksi juures kokku saama, aga mul on närv täiesti must ja ma ei tea, mida talle ütelda. Ma kardan.....”

„Vannituppa, kiiresti! Me peame haava puhastama ja kinni siduma. Hoiat kätt üleval! Ruttu!”

Värisevate kätega kohmitses Mait vannitoa tarvete kapis ja leidis sealt õnneks kõik vajaliku-pisut vatti ja steriilset sidet. Nad loputasid haava külma kraanivee all ja Mait sidus poja käe hoolikalt kinni. Siis läksid nad kööki ja Mait tegi Kaupole suhkruvett ning käskis selle väikeste lonksude haaval, väga aeglaselt ära juua. Kaupo istus. Ta käed värisesid klaasi hoides ikka veel ja ta vahtis enda ette põrandale.

„Poeg, pojakene!” Mait ei leidnud jätkamiseks isegi õigeid sõnu.

„Isa, ma olen juba suur. Ära kõnele minuga nagu imikuga!”

„Aga antud juhul toimisid sa ju täpselt nagu suur ja rumal laps! Vaata, elu on väärtuslik kink, and Jumalalalt ja sellesse ei tohiks sugugi kergekäeliselt suhtuda.”

„Mul viskas närvi nii üle. Mida ma Mäksile ütlen? Räägin, et ma ei tahtnud ju, et nii läheks?”

„Ei, oma klassikaaslasele räägid sa ainult tõtt, sest see on iga endast lugupidava inimese kohus. Sa ütled Mäksile, et kahetsed oma tegu ja ei soovi seda kunagi enam korrata.”

„Paps, miks andeks palumine on alati nii raske?” Kaupo silmad läigatasid.

„Aga seda seepärast, et see nõuab sinult teatavat julgust, julgust ja tahet, et tunnistad oma eksimust ja ei pöördu selle juurde enam tagasi.”

„Paps!”

„Mhmm?”

„Aga ma ei olegi ju Mügi Toivo peale tegelikult enam vihane. See tähendab, et ma ei ole temast kunagi halvasti mõelnudki. Kõik see juhtus ju nii kiiresti, tunded kuhjusid ja siis see lihtsalt juhtus. Viha, äng, soov sind kaista.....”

„Mhmm ja nüüd usud sa, et said minu ametiaukaitsemisega üsna edukalt hakkama, või mis? Teisel silma siniseks lüües? Sõprust lõhkudes?”

Kaupo võttis aega, et mõtteid pisut koguda. Isal oli ju taaskord õigus. Ta oli oma käitumisega liiale läinud.

„Paps, Veiks rääkis mulle koolis tegelikult sama juttu, et pean vabandama või nii.”

„Ja kas sa siis teed seda?”

„Ma püüan. Veiks kutsus Mäksi nagunii enda

poole külla. Me räägime seal sotid selgeks.”

Mait tegi pliidi alla tule. Väikesele järile istudes tabas ta end korraga mõttelt, et nii usalduslikku vestlust polnud tal pojaga juba väga kaua aega tagasi olnud. Üks väike mõte ajusopis andis talle pideva järjekindlusega märku, et ta oli toiminud õigesti.

„Kaupo!”

„Mhmm?”

„Aga sellest, mis siin täna juhtus oma sõpradele mitte üks sõna, eks ja ema Margitit ei tohiks me ka sellise asjaga praegu ärritada või mis?”

„Iseenesestki mõista paps, või veel? Minu suu jääb suletuks.”

Kaupo ohks sügavalt, vaatas oma seotud kätt ja jõi siis klaasi tühjaks.

„Isa ma olen ikka nii otu,” sositas ta siis.

„Rumaluke, aga just sellepärast me sind ju emaga nii väga armastamegi ja Jeesus ka. Ära seda kunagi unusta! Eks kõigil võivad elumured vahel peas kõik segi lüüa, kuid seda ei tule häbeneda, vaid sellest tuleb julgeda rääkida.”

„Ma ei saa aru, kuidas ma ometi sain nii?”

„Jah, kuidas sa said? Tuleta siis hea Helmuti sõnu taaskord meelde. Need aitavad. Või oota, kas mitte just praegu ei koputanud keegi uksele? Sa ei kuulnud?”

„Mina küll ei kuulnud midagi.”

„Ma lähen ja vaatan siiski.”

Mait läks susside sahinale koridori ja avas välisukse.

„Jah?”

„Tere, nii hea, et te siiski kodus olete. Olen Helmuti naabrinaine, Karita. Mul oleks hädasti teie abi vaja. Me leidsime Helmutikese kodust diivanilt. Ta on surnud, teda ei ole enam.”

Värisevate kätega ulatas naine kirikuõpetajale paberi, millel olid Helmuti vennapoja kontaktandmed.

Järgneb...

Meelis-Lauri Erikson

mleerikson@gmail.com

Karin-Kristel Hansson

karin.hansson@mail.ee